

Pe pošli prejemnik:
za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6,50 —
mesec 2,20 —
V upravnstvu prejemnik:
za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1,70 —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narečnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekepiel se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1., 17
Izhaja vsak dan, izvzema
nedelje in praznike, ob
poi 6. uri popoldne.

Stev. 34.

V Ljubljani, v torek 11. februarja 1902.

Letnik XXX.

Iz hrvaškega sabora.

Iz Zagreba 9. febr.

Hrvaški sabor je bil prenehal nekoliko dni s svojimi sednicami, da so se mogli pokloniti vsi poslanci zajedniškega sabora ministru predsedniku v Budimpešti. Kako jih je le ta sprejel, sem že sporočil. Če kdo, zapomni si bode gotovo ta sprejem poslanec dr. Pliverić, ker ga je Szell s svojo izjavo podučil, da Mažari Hrvaške ne smatrajo za enakopravno z Ogrsko, marveč, da jim je ta kraljevina le provincija. Toda gotovo je tudi to, da bode ostal dr. Pliverić pri vsem tem še za naprej odločen privrženec današnjega zistema na Hrvaškem. Takšni so dandanes značaji! Po tej glasoviti argonavtiki v Budimpešto in po srečni vrnitvi vseh hrvaških poslancev v Zagreb je začel sabor zopet svoje delovanje. Pokazalo se je precej v prvi sednici, da se je hrvaških poslancev prijel nauk Szellov o jedinstveni mažarski državi v polni meri, kajti vsa vladina stranka je zavrgla znani Vrbaničev predlog, da se hrvaški sabor upre mažarizaciji hrvaškega domobranstva. S tem je mažaronska večina očitno odobrila vse trditve Szellove, da je namreč Hrvaška le pokrajina ogerska in da mora zavladati tudi na tem teritoriju mažarski državni jezik. Tako si Hrvati sami kopljejo svoj grob, ker so tako malomarni, da si nočejo čuvati niti nih pravice, ki so jim zagotovljene v znani nagodbi. Mažarizaciji so na ta način odprta vrata na stežaj.

Med tem se je prošli teden razpravljalo v saboru o dveh zakonskih osnovah, namreč o zakonu, po katerem se morajo kazni zapora druge stopnje spreminjati v denarne kazni, in o zakonu glede urejenja gospodarskega učilišča v Križevcih. Oba zakona sta sprejeta, kakor ju je vlada predložila. Pri razpravi je sodelovala tudi opozicija. Pri prvi postavi je zahteval dr. Frank, da se uvrsti med prekršaje, ki se dajo spremeniti v denarno kazen, tudi krido. Večina je bila proti temu, a seveda tudi opozicija, posebno poslanec Tuškan, ki je našel priložnost, da je udaril po židih, pri katerih se dogaja

tako največ krid, a dobro bi bilo, da se vsak žid, ki je zakrivil krido, kar obesi, potem bi bilo bolje na Hrvaškem, potem bi vsaj zopet bili sami Hrvati trgovci in narod rešen teh nesrečnih pijavk. Poslanec Frank se je seveda radi tega pritožil, da vlada v tej zakonski osnovi nekak antisemitski duh, kar pa ni res. Kaj pa hočejo še židje na Hrvaškem? Morda vendar še ni prišel čas, da bodo Hrvatom kovali še postave, ko jih imajo že tako v gmotnem pogledu v svoji oblasti. Bil bi že skrajni čas, da se omeji židovska povodenj na Hrvaškem, kajti če pojde tako naprej, bode Hrvaška vsa v njihovih rokah. Zdrav antisemitizem prinaša ne bi škodil, nego je postal celo že potreben.

Druga zakonska osnova se tiče preustrojenja gospodarskega učilišča v Križevcih, kjer je pred nedavnim bila tudi šumarska šola, ki je pa zdaj osnovana v Zagrebu kot šumarska akademija. Po zakonski osnovi bi morala biti nova gospodarska šola neka vrsta višje gospodarske šole, a poleg nje pa nižja šola za praktične gospodarje. Večina je postavila sprejela, kakor jo je vlada predložila, da si bilo mnogo prigovorov proti njej. Poslanec dr. Vrbanič je govoril proti višji gospodarski šoli in je zagovarjal srednjo gospodarsko šolo, iz katere bi izhajale sile, ki bi se mogle uporabiti na nižjih gospodarskih šolah, katerih bi moglo in moralo biti več v zemlji, saj je vendar več del zemlje v kmečkih rokah, in najpoprej je treba seljaku pomoči in poduka v racionalnem gospodarstvu. Od višje šole bodo imeli koristi le veleposestniki, a ti imajo najmanjše zemlje, a vrhutega si morejo laglje pomoči pri gospodarstvu nego neuki kmet. Toda to stvarno in jasno razlaganje ni imelo na večino nobenega upliva, nego je sprejela postavlo nespremenjeno.

Med ostalimi predlogi je bil važen tudi predlog dr. Harambašića, da se stori nekaj v korist delavskemu stanu, ki je brez za- služka. V samem Zagrebu je do 1000

delavcev brez posla, pa je neobhodno potrebno, da se nekaj stori v tem pogledu in da se dá narodu zaaluzka. Tudi poslanec Tuškan je zagovarjal predlog ter branil delavstvo po tovarnah, kjer ž njim jako grdo ravna. Oba poslanca sta omenila tudi zahteve delavcev po politični enakopravnosti ter dokazovala vladi, da se ne bode mogla niti smela dolgo upirati tej pravični zahtevi delavskega stanu. Predlog je bil seveda zavrnjen, ker saborska večina nima smisla za takšna vprašanja. Za zdaj še izhaja, ker na Hrvaškem to vprašanje še ni postalo pereče; toda dolgo se ne bomo mogli ogibati delavskemu pokretu, ker v Zagrebu se vendar delavski stan množi od leta do leta, pa bode treba slednjič poskrbeti tudi v zakonodavnem zboru za te ljudi. Dobro bi bilo, da se to stori prej nego kasneje, in na to je smeral Harambašićev predlog.

Posebno zanimive so bile neke interpelacije, ki so se v prošlem tednu iznesle na dnevni red. Tako je poslanec dr. Vuković vprašal saborskega predsednika, je li njemu znano, da imajo hrvaški poslanci vozne certifikate, s katerimi se vozijo za polovično ceno po državnih železnicah. Ti certifikati so tiskani le v mažarskem jeziku, a da se Hrvati še bolj ponižajo, se imenuje hrvaški deželni zbor v teh certifikatih provincijalni deželni zbor. Če je že mažarski jezik v teh certifikatih protipostaven, toliko večja predrznost je mažarske vlade, da imenuje hrvaški sabor provincijalni, saj bi vendar vlade morale poznati in vršiti postave, v katerih se nikjer ne nahaja naslov »provincijalni zbor«. Ker je govornik prav oistro prijemal mažarsko vlado, ga je predsednik posvaril, toda to ga ni motilo, dokler ni povedal vsega, kar je bilo potrebno v tej zadevi razjasniti. Ker pa predsednik sabora do sobote ni nič odgovoril na to interpelacijo, ga je interpelant iznovič vprašal, kaj je storil v tej zadevi. Predsednik je odgovoril, da se je že obrnil na nadležno oblast, da se iz certifikatov izpusti nepostavni izraz »provincijalni zbor«, ni pa rekel, da je zahteval tudi hrvaške certifikate, pa bo mažarsčina seveda tudi še znanprej ostala na teh certifikatih kot očitni dokaz vsem hrvaškim poslancem, kakor

sami ne znajo in nočejo braniti svojih po postavi zagotovljenih pravic.

Isti poslanec je interpeliral tudi deželno vlado radi nepostavne volitve v Draganiću, kjer je bil pri zadnjih volitvah izvoljen znani zagrebski veliki župan Kovačević. Interpelant je povedal toliko nepostavnosti, ki so se godile pri tej volitvi, da se mora vsakdo čuditi, kako je mogla večina saborska to volitev sploh odobriti. Pa kaj mari mažaronska večina za to? Tudi sram je ni, še hvali se s takimi viteškimi deli (!). Vse kar se je dozdej pisalo o tej volitvi, se je seveda konfisciralo; govor poslanca dr. Vinkovića se pa ne bo mogel zadušiti, pa radovedni čakamo, kako bodo uradi časopisi branili ravnanje velikega župana, ki je bil ravno v tem času umirovljen, vendar še kot aktivni činovnik vodil vso volitev v svojo korist. Predsedniku niso bili ugodni točni podatki interpelanta o tej volitvi, pa se je izrazil, da je mogel interpelant vse te stvari spregovoriti v saboru prigodom verifikacije, češ da se potem morda volitev ne bi bila povsem odobrila. Pa kdo bi to verjel? Vsekakor pa je ta interpelacija na svojem mestu, da se pokaže svetu, kakšne so bile zadnje volitve na Hrvaškem, vsaj glede nasilja oblasti so bile povsod enake.

Zanimiva je bila tudi interpelacija glede nakupa založnic deželne hipotekarne banke po dež. vladi. Deželna vlada je namreč kupila 10.000 založnic hipotekarne banke ob času, ko je njihova vrednost narasla, kasneje pa pala pod al pari ter je tako dežela zgubila do 200.000 gld. Poslanec Egersdorfer je branil vlado, povedal pa ni, če je zguba res tako velika ali ne. Pri tako žalostnih finančnih odnosih, v kakršnih se nahaja zdaj Hrvaška, je zares neoprostljivo tako lahkoumno gospodarstvo z dež. premoženjem. Resnica je, kar je rekel poslanec Egersdorfer, da se vrednost založnic menja, a resnica je tudi, da se vsaj z deželnim denarjem ne kupujejo taki papirji, kadar jim je cena najvišja. Vsekako to ni dobro gospodarstvo.

V bodočih sednicah se bode razpravljalo o zaključnih računih deželnih dohodkov in stroškov za l. 1900 in pa o noveli k postavi o komasaciji zemljišč.

LISTEK.

Kakšno šibo je našel Jakob za hudo Teklo.

(Česki spisal Vaclav Kosmák. — Poslovenil † Fr. Marešič.)

(Dalje.)

Pride nedelja. Jakob je bil radoveden, če da Tekla res hlapcu oditi, in Tekla se je zopet nekako tresla od radovednosti, kaj bo delal Jakob, ko hlapec odide.

Po juternji službi božji pokliče Tekla hlapca v sobo, izplačuje ga in mu reče: »Velikokrat si mi odpovedal službo, ker si me videl zapuščeno vdovo brez pomoči, zdaj se je list obrnil. Tu imaš svoj denar in pojdi, kamor hočeš. Najezila sem se s teboj dosti.«

»In jaz z vami!«, odreže se hlapec. »Vesel sem, da grem od te hiše. Žal mi je le vašega moža.«

Še »z Bogom« ne reče in odide. »To je surovež!« vpije za njim Tekla. Hlapec se za to ne zmeni in gre skozi vrata ven.

Ko vidi Jakob, da hlapec odhaja, ne zine niti besedice, in Tekla se je veselila. Veselila se je pa prežgodaj. Mladi gospodar gre k postelji, vzame blazino, dene jo na stol pri peči in se nanjo vleže. Tekla pride v sobo in ko vidi, da je dejal mož čisto blazino na klop, iztrga mu jo jezno izpod glave in jo dene na posteljo. Odide molče. Jakob vstane molče, vzame si drugo blazino in se zopet nanjo vleže. Tekla pride zopet kmalu v sobo in mu zopet vzame blazino: »Ali mi hočeš vse omazati? Ne utegnem vedno le prati.«

»Ne jezi se!« reče Jakob, vstane in si vzame tretjo blazino.

»Predrzi se!« sopiha Tekla, vsa zelena od jeze. »Pojdi pokladat konjem, — gre že na poldan.«

»Naj poklada hlapec!« odgovori gospodar mirno.

»Ali ne veš, da sem ga segnala?«

»Naj konjem poklada, kedor hoče. Rekel sem ti, da ne ganem prsta, ako daš hlapca stran«. Vzame blazino in se zopet vleže.

Ko bi bili videli Teklo! Kakor divja prileti, potegne blazino možu izpod glave,

še čuda, da ni pal s klopi, in ga začne zmerjati: »O ti lenuh, ki klada, ti lump! Tako grdo grdobo sem dobila za moža? Zato se nisi mogel oženiti, ker so te druge poznale in te nobena ni hotela. In jaz nesrečna, uboga, sem te morala dobiti! Le naj mi pride tisti smrdljivi, grdi jud, — oči mu izkopljem.«

Jakob vstane in hodi počasi po sobi žvižgaje; roke drži pa na hrbtu. Ta mirnost jo je najbolj privzdignila. »Če bi se vsaj jezil, ta grdoba«, mislila si je, »ali on je kakor klada.«

»In ti še žvižgaš?« zavpije nad njim.

Jakob zmaje z ramami: »Kaj pa naj delam, kadar klepeta nespametna ženska?«

»Jaz nespametna ženska, jaz!«

»Ali ne?« reče Jakob mirno; »rekel sem ti: Nisem te vzela, da bi delal pri tebi za težaka, vzela sem te, da bi ti gospodaril. Na polju in v hiši bom gospod jaz, in ne ti. Za osemdeset mer polja mora biti hlapec, jeden človek tega ne zmaguje. Rekel sem ti, da hočem vestno delati s hlapcem, če ga daš pa stran, da bilke ne preložim križem. Ti me nisi poslušala, zdaj imaš to. Konjem naj poklada, kdor hoče.«

»Za pet ran božjih, še pod zemljo me spraviš!« kriči Tekla.

»Če tudi; saj si tudi ti že trla in trpila enega moža tako dolgo, da si ga spravila v grob; jaz ne bom tak bedak.«

Tekla omahne na klop.

»Ali hočeš z lepo delati tako, kakor sem ti rekel?« vpraša Jakob.

»Ne, in ne, in zopet ne!« vrešči Tekla.

»Jaz naj bom tebi pokorna? Rajša se uto-pim.«

»Pa se utopi, ako ti je ljuba mrzla koplja«, reče Jakob mirno in hladno, in kakor da ne bi bilo nič, natlači si lulo mirno, vsede se zunaj pod okno na klop, nasloni komolca na kolena in brado v dlani — in kadi mirno.

Tekla toliko da ni znorela v sobi. Zdaj je jokala od jeze, zdaj je divjala po sobi in tolkla z nogami ob tla. Konji so v konjaku razgetali lakote, — Jakob se ne gane — sedi kakor klada. Naposled ni ostalo ženi nič drugega, kakor ponarediti pri hiši, kar ni hotel storiti Jakob.

(Dalje prih.)

Prelat Alojzij Karlon †.

V nedeljo zjutraj ob 3. uri je umrl v Gradcu dolgoletni vodja štajerskih nemških katolikov, prelat Alojzij Karlon. Končal je življenje polno bojev in naporov in njegovi politični prijatelji, kakor tudi sovražniki morajo priznati, da je bil pokojnik moč iz onih vrst, ki so z močno roko in trdno voljo posegli v politično zgodovino naše domovine.

Prelat Karlon se je poročil 1. febr. 1835. v vasi Trofaiach na Gor. Štajerskem. Gimnazijske in bogoslovne studije je završil v Gradcu v dobi od 1847 do 1858 ter je bil tega leta posvečen v mašnika. Zbog svojih izrednih zmožnosti pa je že od l. 1856 poučeval na tedaj ustanovljeni zasebni gimnaziji v deškem semenišču. Kot prefekt in profesor je ostal tu do l. 1864, ko je bil pozvan v Rim ter prevzel ondi mesto kaplana v „Animi“. V l. 1867 se je Karlon povrnil v Gradec in s tem letom se tudi pričinja njegovo politično delovanje, ko je bil liberalizem v najbujnejšem cvetu. Kot podvodja v semenišču je bil Karlon duša vsemu novemu gibanju. V dec. leta 1867 je izšla prva številka vrlega „Grazer Volksblatt“, dve leti pozneje pa prva številka „Sonntagsbote“. Po njegovem posredovanju in na njegov predlog se je vršil v l. 1869 v Gradcu prvi avstrijski katoliški shod, katerega se je udeležilo do 2400 oseb iz vseh delov Avstrije. Na tem pomenljivem shodu se je razpravljalo o političnem življenju, o delavskem in šolskem vprašanju, a položil se je tudi temelj sedanjemu katol. tiskovnemu društvu.

Velikanski uspeh tega shoda se je kmalu pokazal. Kakor gobe po dežju so rastla razna katoliška društva ne samo po Štajerskem, marveč tudi po sosednjih kronovinah, in ko so se v l. 1870 vršile deželnozborske volitve na Štajerskem, izgubili so liberalci deset mandatov in med izvoljenimi katol. poslanci je bil tudi Karlon. Zastopal je okraj Lipnica, ki ga je v l. 1873 poslal tudi v državni zbor. Že v letu 1869 je bil pokojnik izvoljen za ravnatelja zavodov tiskov. društva in na tem mestu je vztrajal do konca l. 1900.

V drž. zboru je z našim posl. Klunom pripadal Hohenwartovemu klubu in pozneje katol. ljudski stranki. Tu se je Karlon odlikoval s posebno odločnostjo in zgovornostjo ter s tem izredno veliko pripomogel, da je bila v l. 1880 zlomljena nadmoč liberalcev. Ko je bil v l. 1900 drž. zbor razpuščen, se je tudi nehalo njegovo poslanstvo, ker ni hotel več kandidirati. Njegovo mesto v drž. zboru je zasedel posestnik Schweiger, v deželnem zboru pa župnik Holzer.

Dne 28. febr. 1901 je bil Karlon imenovan stolnim proštom. Obolél je okoli srede januarja letos in v nedeljo je vdan v voljo božjo, previden večkrat s sv. zakramenti, končal svoje plodono življenje. Pokopan bo v četrtek, 13. t. m. v Sekavi poleg svojega brata prelata Janeza Karlona. Truplo so v Gradcu danes blagoslovili in je odpeljali na kolodvor.

Povodom Karlonove smrti je izšel „Gr. Volksbl.“ v posebni žalni izdaji.

Lahi in Nemci.

Nemci in Lahi so bili v minulem tednu najboljši prijatelji, a takoj nato hudi nasprotniki. Temu je vzrok Celje oziroma nasprotno Pazin. Radi poslednje točke so Lahi zapretili z najstrožjo opozicijo.

Toliko se že dolgo ni smejal ves svet, kakor povodom glasovanja o dispozicijskem zakladu. Razprava o tej točki daje strankam najlepšo priliko, da pokažejo vladi, kaj mislijo o njej. In če že ne z govori, pa vsaj z glasovanjem. Tako so tudi storile oni dan vse res opozicijske stranke. A veste, kako sta grozila opozicijskega Rizzi in Malfatti začela izvrševati napovedano »strožjo taktiko« proti vladi? Cujte torej! Zbežala sta, da jima ni trebalo glasovati! Seveda: za vlado glasovati je vendar malce težko njemu, ki jej je napovedal boj do noža. Proti vladi? Kaj ste neumni?! Gospod Rizzi ve predobro, kako nevarno bi bilo to. Torej sta pobrala junaki svoje pete, da jima ni bilo treba glasovati ne tako in ne tako. In to naj bi bili resni politiki?! Včeraj polni groženj, danes plašljivi ubežniki. Toda to še ni vse.

Bridko so tožili radi nemške nezvestobe, sedaj pa smo čitali v dunajskih listih, da v nemškem taboru vladata začudenje in nevolja radi neodkritega, nelojalnega in nekonsekventnega postopanja Italijanov povodom bitke o srednjem šolstvu v proračun. odseku. Kakor očitajo Italijani Nemcem, da so jih izdali glede Pazina, tako očitajo Nemci Italijanom, da so jih izdali glede Tešina in Opave. Glede Celja so namreč Italijani glasovali z Nemci, glede Tešina in Opave pa s Slovani. Zato je zamera pri Nemcih. Vidi se, da naši Nemci ne poznajo še naših Italijanov in njih odvisnost od vlade. Ta zavisnost pojasnjuje tudi postopanje Italijanov. Glede Celja so glasovali z Nemci in proti Slovanom, ker je vlada tako hotela; ker pa se je vlada Cehov malce bala, je dala Italijanom ukaz, da so glasovali s Slovani in proti Nemcem! Prav kakor želi vlada. Taki ljudje žugajo z opozicijo proti vladi!

Lov na Deweta — zopet izjalovil.

Srčno radi bi dobili Angleži v svojo pest burskega generala — Deweta. Poslužili so se že vseh mogočih sredstev, a vselej se jim je načrt izjalovil, Dewet jim je takorekoč pred nosom ušel.

Te dni je bil pa Kitchener z vso gotovostjo prepričan, da ga dobi v svojo pest živega ali pa mrtvega. Saj pa tudi drugače ni bilo skoro mogoče po tako obsežnih pripravah, kakoršne so se izvršile ravno v ta namen. V noči na 7. t. m. so se zbrale v Wolvehoeu vse angleške čete iz raznih delov, ki so bile vdeležene pri operacijah južno od Liebenberg-Blei in ob reki Wilge. Iz teh čet, gotovo več tisoč mož, povedini jezdecov, se je sestavila močna neprodorna falanga od Wolvehoea do Falangshome in Kafir-kopa. Zjutraj dne 7. t. m. je vsa črta prodirala proti zahodu in zasedla črto od Hollandia, v vrsti stražnic Heibronn-Frankfort, do Doornkloofa v vrsti stražnic Kronstad Lindley. Poleg tega so bile na celi črti 50 yardov druga od druge zavarovane predstraže. Druge angleške kolone so zasedle deloma cesto od Heilbronna v Kronstadt, deloma pa še vrsto stražnic ob železnici.

Tako je bil do zadnjega kotička zastražen ves prostor, na katerem se je, to so Angleži dobro vedeli, nahajal Dewet z 2000 možmi, in vendar, kako so se začudili angleški generali, ko so dne 7. t. m. zjutraj opazili, da jim je Dewet — ušel! Pustil je na mestu le nekaj konj in volov. Ušel jim je pa celo na takem kraju, kjer je bil prostor zaprt z žično ograjo. Poskus se mu je tem lažje posrečil, ker je razdelil svoje čete v majhne oddelke, ki so se neopaženi izmuznili iz angleške pasti.

Iz brzojavk.

Zaročil se je princ Mirko črnogorski z Natalijo Konstantinovič, hčerko polkovnika Konstantinoviča, ki je strije srbskega kralja Aleksandra. — Dogodki na skrajnem Vzto ku. Reuterjeva pisarna javlja: Potrja se, da so se zjedinjene države pridružile odporu Japonske in velike Britanije proti sklepu mandžurske pogodbe, ker ta poslednja da je nevarna ameriškim interesom. Državni departma ni pustil ruske vlade v dvomu o tem, da si zjedinjene države hočejo ohraniti vse trgovinske koristi, ki jih imajo v Mandžuriji. — Petindvajsetletnica osvobodjenja balkanskih Slovanov se bo proslavljala v Petrogradu 6. maja s posebnimi slavnostmi. »Slavjanskoje občestvo« skuša preskrbeti brezplačno vožnjo v Rusijo in nazaj za slovanske goste in skrbi tudi za ceno stanovanja v gostilnah. — Ces. nametnik v Dalmaciji izm. pl. David je odpotoval na Dunaj in se baje več ne vrne v Dalmacijo. — Car je odlikoval spremstvo nadvojvode Franca Ferdinanda. Grof Nostic je dobil red sv. Ane prvega razreda z briljanti, knez Hugon Windischgratz Stanislavov red drugega razreda in baron Rumerskirch red sv. Ane drugega razreda. — Prega njanje Poljakov. Iz Bochuma javljajo, da je drž. pravdnikstvo dvignilo obtožbo proti dvema poljskima urednikoma, ker sta nameravala izdati zbirko poljskih narodnih pesmi.

Dopisi.

Iz radeškega sodnega okraja, 8. febr. („Narodna« posojilnica in

d rugo.) Jako zanimivo in kratkočasno poročilo prišlo je te dni v naše klerikalne roke. »Narodna hranilnica« in posojilnica v Radečah na Dolenjskem« izdala je namreč v februarju leta 1903 svoje prvo letno poročilo. Mej imeni odbornikov in zaupnih mož beremo imena »točasnih« županov in raznih mož, katerih deloma ne moremo šteti med kmetovalce, deloma jih pa tudi ne moremo navajati mej številom »dobroizobraženih«. Ker pa ima zavod namen, »da bo pomagal v etiski tudi zapeljanemu in »stepemu« klerikalcu, če je podpore vreden«, zato tem potom obveščam vse prebivalce radeškega okraja o veliki »nepristranski« ljubezni znanega ali neznanega — »pisatelja«.

Vzrok ustanovitvi »narodne« hranilnice je ta, ker je okrajna hranilnica ob raznih volitvah »baje« grozila z odpovedjo posojil; gospod »pisatelj« naj le bolj jasno govori in malo bolj previdno pa bolj resnično primerne sestavlja svoja prihodnja letna poročila. Kolike pomoči se pa smemo »klerikalci« nadejati od novega zavoda, kažejo razni stavki na tretji, četrti in peti strani imenovanega poročila. Ogledmo si nekatere.

Komaj je nehal govoriti gospod »pisatelj« o posojilnici, že se je lotil tudi »lohtarčka«, za katerega agitira »mlad, neizkušen kaplan«. V poročilu beremo, da tega dohtarčka ne morejo voliti »dobro izobraženi kmetovalci, ker po lastni skušnji mnogo bolj vedo, kje jih čevlji žulijo« — poročila iz volivnega okraja pa nasprotno pravijo, da so kmetovalci volili dr. Schweitzerja. Dobil je namreč od 5057 veljavnih glasov 3974, torej nekako 78 odstotkov. Včasih so pa razni dohtarčki vendar le dobri, kar bi gotovo potrdil tudi gospod posojilnični predsednik, če se spomni dogodkov iz svoje županske kandidature v letu 1899.

V »dohtarčkovih« družbi pa nastopa poleg »mladega neizkušenega kaplana« tudi še »kak hinavski farovski klečepalec, ki želi narodu pogin, čeravno se marsikateremu hlini in dobriki z raznimi lažnjivimi in izmišljenimi storjami«. Sedaj pa res ne vem, komu podtika gospod »pisatelj« ono hlinjenje in dobrikanje, laže li tisti »neizkušeni kaplan« ali pa »hinavski farovski klečepalec«; vendar pa kaže zgodovina našega domačega boja — in po nekoliko tudi to poročilo — da imajo v izmišljanju poseben talent pisci »narodno-napredne stranke«, ki so pa bili v svojem preteklem življenju vedinoma hinavski farovski klečepalci!

Ob koncu četrte strani pa zabičuje izposojevalcem, da se ne zavarujejo pri takih družtvih, kot je bila duhovniška »Unio catholica«; svari jih pač proti »Vzajemni zavarovalnici«, katera je seveda vsem liberalcem zelo na potu iz lahko umevnih razlogov. Mi rečemo k temu le to: Na 2. strani obljubuje pomoč tudi »klerikalcem«, na četrti pa jim kar določajo židovske zavarovalnice, pri katerih naj se zavaruje. Če vaše geslo »vse za svobodo« ni sama fraza, dajte svobodo tudi izposojevalcem, da si izvolijo zavarovalni zavod, ki je njemu najbolj všeč!

Kaj čudna pa je vaša nepristranost, čudna vaša naklonjenost do »klerikalcev«, če se vam, celemu odboru, v katerem se nahajajo poleg uradnikov tudi ljudski učitelji, zdi umestno, zabavljati čez »klerikalce«, jim dajati razne sto in stokrat obrabljene pridevke ter govoriti o »klerikalni lakomnosti«, o »ožindranih, gospodstva željnih konsumnih agentih«, o »špekulantih, ki obljubljajo ljudstvu zlate gradove, a si s tem sami nabirajo tisočake«.

Kakšen »baje« bi se tu zelo podal, in mesto da ste ga dali na tretjo stran, postavili bi ga raje semkaj, saj so pri nas konsumski agenti neznana prikazen, dasiravno imamo obilo konsumov v rokah »klerikalcev«, liberalcev in socijalnih demokratov; če so pa vsi ti konsumi sezidani iz nečistih nagibov, o tem pa le še nadalje premišljuje in vprašajte same sebe: Zakaj ste ustanovili svojo »Narodno posojilnico in hranilnico v Radečah«? Kaki nagibi pa vas vodijo, da ustanovljate zadruge — odločno liberalne barve in silite ljudi, naj se zavarujejo samo pri kapitalističnih bankah?

Ob koncu poročila pa si želite tudi predavati »nepolitičujočih dušnih pastirjev«; mej tem številom bi pa seveda najraje videli vso kranjsko duhovščino. Toda le dobro si zapomnite: dokler bodo razni liberalni »pisatelji«, in naj so tudi zastopniki dobro »izobraženih kmetovalcev, sovrstnikov in so-trpinov«, ter pričbovali taka zabavljiva upravná poročila, toliko časa ne boste dobili zapeljivih neopolitikov, in ako vi ne odnehate poleg vabil raznih narodnih posojilnic in hranilnic polniti liberalna časopisa »Slovenski Narod« in »Rodoljuba« z »raznimi storjami«, potem se tudi vaši dušni pastirji ne bodo umaknili političnemu delovanju, in tudi za naprej delovali za krščansko življenje in za gospodarsko osamosvoje revnega ljudstva, — kjer se jim bo le pripravno zdelo!

Če pa je resna vaša poslednja želja, da bi pri »vašem čisto narodnem denarnem zavodu« mnogi varčni rodoljubi skrbeli za lastno blagostanje in podpirali domače ljudstvo, potem odnehajte od svojih napadov

in opustite vsako nepotrebno zabavljanje. Opustite pa pred vsem ono frazo na tretjem mestu svojega gesla: »vse za svobodo!«, ki se ob koncu vaših pogostnih napadov prav nič ne p. daje. Ostanite pri starem geslu radeškega župana za leto 1899, ko je pisal ono izjavo: »Vse za vero, dom, cesarja«; le tem potom namreč pride slovensko ljudstvo do boljših časov in le na ta način pomoremo svojemu narodu z združenimi močmi do blagostanja!

Izpred sodišča.

Mrtvec ob mostu. Na cesti iz Križev pri Trzinu skozi Ratnje v Kovorje se je pri hiši kovača Jož. Kočarja v noči 18. nov. zgodil krvav dogodek. Fantje Muzik, Fiser, Aljandić in Jož. Nadižar so prihajali tod mimo, držeč se »čez rame« in veselo pojoč. Ti fantje so bili stari znanci Kočarjevi. Večkrat so mu že nagajali, tisto noč pa sta Aljandić in Nadižar majava njegov plot. In Kočar je planil iz hiše v sami srajci med poredna fantja. Nadižar je potegnil nož, Kočar pa je pograbil za pest debel kamen in ga vrغل iz daljave sedmih korakov v Nadižarja, katerega je imel najbolj »na piki«. In Nadižar se je zgrudil s prekleno črepinjo ob mostu preko Bistrice... Aljandića in Muzika je Kočar obdelal na drug način. V domači sobi pa se je Kočarju vzbudila zavest, kaj je naredil. In krepak mož je prišel ihteti, ob mostu pa so počele hoditi luči... Celo noč so hodile luči ob mostu in čimdalje je gledal te luči, ki so se gibale okoli na cesti ležečega Ivana Nadižarja, tembolj se je oglasala v Kočarju vest, da je Nadižarja ubil. Potem pa so prišli orožniki in kovač Kočar je moral s njimi. Nadižarjevi tovariši, ki so bili radi svoje nagajivosti napram Kočarju že večkrat kaznovani, so danes pred dež. sodiščem pričali proti njemu, pa tudi žena Kočarjeva je pod prisego vse povedala, kaj je bilo, češ »Če je tudi eno leto več zaprt«. Ker je sodišče Jož. Kočarju, ki je bil obtožen davi preko-račenja silobrana, dalo samo dva meseca ostrega zapora s postom vsakih 14 dni, sta bila menda zadovoljna Kočar in njegova žena.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. februarja.

Promocija. Dne 7. februarja je bil na dunajskem vseučilišču promoviran gosp. Fran Dolšak doktorjem vsega zdravilstva. Čestitamo!

Osebná vest. Računskemu svetniku in predstojniku rač. oddelka pri tuk. finančnem ravnateljstvu g. Antonu Svetku je podelil cesar značaj in naslov računskega nadsvetnika.

Učiteljske vesti s Štajerskega. V zadnji seji dne 9. t. m. so bili nameščeni: kot učitelj v Marenbergu ondotni začasni učitelj g. E. Kompost, na šoli v Muti definitivni učitelj g. Albert Pavlin iz Št. Štefana v Rožni dolini; na dekliški šoli v Slov. Bistrici definitivna učiteljica gđ. Ottilija Fajgelj v Zrečah. — Sklenilo se je mej drugim tudi, da se razširi trirazredna ljudska šola v Pišecah pri Brežicah v pet-razrednico.

Občinski svet ljubljanski ima izredno sejo v četrtek, dne 13. t. m., ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Ko bi se ta dan ne mogle rešiti vse točke dnevnega reda, nadaljevala se bode seja v petek, 14. t. m. ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu so: Stavbnege odseka poročilo o prizivu Martina Žitnika, posestnika hiše št. 17 ob Cesti na loko, proti odloku mestnega magistrata v zadevi stavbnege dovoljenja Matevžu Sušniku. Personalnega in pravnega odseka poročilo o spremembah nekaterih določeb pravil in poslovnika mestne hranilnice ljubljanske; o mestne hranilnice ljubljanske dopisu v zadevi stavbne glavnice za lastno hranilnično poslopje in o natečajnih pogojih za to poslopje; o županovem nasvetu glede preskrbninskih užitkov mestnim delavcem in drugim proti dnevnej plači službujočim osebam ter njih vdomam in sirotam; o mestnem delavskem redu; o pravilniku za mestni delavski odbor; o razsodbi c. kr. upravnega sodišča v sporu mestne občine s hišno posestnico Josipino Selanovo na Starem trgu št. 28. in o razpisu deželnega odbora kranjskega glede izvensodnega pogajanja z imenovano hišno posestnico ali o oventuv. obnovitvi vsega postopanja. Stavbnege odseka: o napravi mostu in ograje pri šoli na Barji in o dovolitvi kre-

dita za ta dela; o oškodnini, ki naj bi se plačala Andreju Trškani, posestniku v Cegnarjevih ulicah, za devet češpijevih dreves; o napravi oporne stene ob usadu na Gruberjevi cesti; o napravi poti od Ilovice do Črnovaške okrajne ceste mimo šole na Barji in o dovolitvi dotičnega kredita; o kolavdaciji kanala, ki ga je napravila tvrdka Ed. Ast na Mesarski in Poljanski cesti in v Delarniških ulicah; o izvršitvi kanala na Miklošičevi cesti ter v Sodnih in Cigaletovih ulicah. Finančnega odseka: o proračunih za leto 1902: a) ubožnega zaklada; b) zaklada meščanske imovine; c) zaklada splošnih ustanov; d) mestnega zaklada; o posestnika Jerneja Jeleniča protiponudbi v zadevi odkupa njegovega zemljišča ob Starem potu in Zaloškej cesti; o prošnji Al. Kališa, da bi se mu odpustila najemščina za javni svet, na kateri je postavil po mestu kioske; o dopisu mestnega magistrata v zadevi vprašanja c. in kr. vojnega erarja, če bi mestna občina hotela prodati svojo bolnico za silo; o županovem poročilu v zadevi povišanja pasjega davka; o županovem dopisu v zadevi pokritja nepokritih stroškov za jubilejski most; o ponudbi za odkup mestnega stavbišča na šentpeterski cesti par. št. 35/1, katastr. obč. St. Petersko predmestje I.; o kranjske industrijske družbe prizivu proti predpisu mestne priklade k odmerjeni jej splošnej pridobitini. Policijskega odseka: o dopisu stolnega župnijskega urada v zadevi preložitve pokopališča; o dopisu društva »Die Flamme« na Dunaju glede vzajemnega postopanja v ta namen, da se doseže upeljavanja sežiganja mrličev; o poročilu »Prostovoljnega gasilnega društva ljubljanskega« o njegovem delovanju v zadnjem četrtletju. Finančnega odseka: o dopisu c. kr. deželne vlade v zadevi 3% posojila, ki je bilo nekemu hišnemu posestniku pogojno dovoljeno; o podobnej prošnji nekega drugega hišnega posestnika; o županovem dopisu glede nadomestovanja bivšega mestnega zdravnika dr. Derča; o prošnji nekega hišnega posestnika za dovolitev 3% posojila. Regulačnega odseka poročilo o prodaji sveta, kar ga je od nekdanjega Ivan Vilharjevega posestva na voglu Franciškanskih ulic in Sv. Petra ceste ostalo po provedeni regulaciji. Personalnega in pravnega odseka poročilo: o županovem dopisu v zadevi eksekutivnega iztirjanja državnih davkov.

Poroke. Na Gočah pri Vipavi se je poročil tamošnji učitelj g. Fran Mercina z gđo. Hermino Žgurr, hčerjo pokojnega župana Leopolda Žgurja. — V Zagrebu se je poročil g. Slavoljub Weingarten, uradnik »Ljubljanske kreditne banke«, z gđo. Gustiko Hlanuševico.

Slovensko časnikarstvo. G. Bajec, brat č. gosp. Fr. K. Bajca, je prevzel uredništvo ameriškega slovenskega lista »Mira«.

Vračanje potresnih posojil. Piše se nam: Znanih mi je par slučajev, v katerih na prošnjo za odpis oziroma olajšanje potresnega posojila celo večnost ni bilo odgovora. Konečno se je dognalo, da so bili dotični akti pri deželni vladi vže davno rešeni, da pa ležijo pri računskem oddelku finančnega ravnateljstva, kamor so bili odposlani v svrhu zaznambe v glavnih knjigah. In od tam jih ni bilo več dobiti. Z isto počasnostjo se tudi strankam likvidirajo zneski, ki jih hočejo vplačati. Človek, ki se komaj odtrga od dela ter bi rad hitro opravil, mora čakati in čakati, da se že vsega navešča, preden se mu da legitimno dovoljenje, da sme storiti svojo dolžnost. Zlasti trpi dolgo, predno se izračunajo tiste zamudne obresti. — To je skrajna brezobzirnost nasproti plačujočemu občinstvu, da je za ta posel nastavljen samo en uradnik in sicer menda najmlajši med vsemi, temu pa po možnosti pomaga še neizvežban praktikant. Zakaj se to delo ne izroči vedim in spetnejšim uradnikom. Ne plača nobeden rad, da se mu pa še celo pri plačevanju delajo ovire, to pa je že več kot čudno.

Ljubljanske novice. Zanimive pokrajinske slike je razstavil slikar g. Grohar v oknu prodajalnice pri Schwentnerju. Kunčič — gostilničar. Danes, na pustni torek, je uležil sodovičar g. Kunčič prošnjo na mestni magistrat za gostil-

niško koncesijo. — Sprememba posestva. Hišo št. 12. v Slomškovi ulici, prej lastnina g. J. Gorupa, je kupil stavb. podjetnik g. Franc Faleschini za 62.000 K. — Umrli je gđ. Albina Cimolini v 24 letu svoje dobe. — Licealno poslopje bodo pričeli podirati spomladi. — Meso ukradla je pri mesarju Kunstelnu Marija Sterle. Mesarica je to zapazila in dobila je za meso kronico, Sterle je pa policaj vzel seboj. — Im Zeichen des Kreuzes. Ta drama, ki je na Dunaju dosegla velik uspeh, se predstavlja jutri na tukajšnjem nemškem gledališču. — II. mestna deška šola se bo razširila v osemrazrednico, iz katere bode nastala polagoma deška meščanska šola.

Talijo za rešitev življenja v znesku 52 K 50 v. je priznala dež. vlada orož. vodji g. Jan. Debevcu v Kropi, ker je rešil iz ognja žrebčarja Val. Anderle iz Kroke.

Ustrelil se je v Gradcu stavbinski podjetnik Izidor Korgar.

Laška jeza. Upravni odbor železnice Trst-Poreč bode 14. t. m. izdal protest proti dvojezičnim napisom.

Grozna nesreča. Iz Trsta se piše: V soboto popol. so izkrcavali oglje iz parnika »Karpino« v ladije, ki potem oglje odvažajo k obrežju. Jedna posoda, v kateri se (s pomočjo škripca) dviga oglje iz parnika, je zdrsnila iz verige in padla naravnost na prsa 64-letnemu ogljarju Jakobu Loko iz Cirknice. Delavci, ki so videli to, so nesrečnejšo takoj pritekli na pomoč, a našli so ga že umirajočega; teža mu je popolnoma strla prsa in čez nekoliko trenutkov je umrl.

Požar v Trstu. V asfaltni zalogi Zuccolin je bil včeraj požar, ki se je razširil na zalogo svile Santer. Zuccolin ima škode 80.000 K. Santer 20.000 K.

Vlak ji je odtrgal glavo. Iz Clevelanda se poroča: Huda nesreča se je pripetila v naši slovenski naselbini. V jutro 23. pr. mes. je šla na progo Lake Shore železnice ob tovarnah American Steel & Wire kompanije nabirat premog 27letna Iv. Hiti, žena Franc Hitijsa. Že se je vračala domov z dobro obloženo košarico in bila ravno poleg gori imenovanih tovarn, ko je, kakor pravijo, pridrvel za njo vlak, jo podrl na tla in ji glavo dobesedno odsekal od trupla. Seveda je bila ubožica na mestu mrtva. Ponesrečena Ivana Hiti je bila rojena v vasi Selo pri Robu blizu Velikih Lašč na Dolenskem.

Zborovanje zaupnih mož društva za varstvo avstrijskega vinarstva v Ljubljani. Koncem tega meseca ali pričetkom marca priredi to društvo v Ljubljani zborovanje zaupnih mož, bivajočih na Kranjskem. Dobro došli bodo pri tem shodu seveda tudi drugi interesi, katerem je mari napredek kranjskega vinarstva. — Uprava tega društva je sedaj razširjena že po vseh vinorodnih deželah tostranske državne polovice, svoj sedež in glavni odbor ima pa na Dunaju. Člani glavnega odbora se izberó enakomerno po vseh vinorodnih krajih. Kranjsko je zastopal v glavnem odboru pred nekaterimi leti bivši deželni odbornik dr. Vošnjak, sedaj jo pa zastopa deželni poslanec vitez Langer. Razven tega imenuje društvo v posameznih vinskih deželah tudi zaupnike, katerih je sedaj na Kranjskem že okoli trideset iz raznih krogov vinogradniških. Zaupniki imajo nalogo, da poročajo vsakega pol leta o kranjskih vinskih zadevah, zlasti pa, da opozarjajo glavni odbor na tiste zadeve, katere treba pospeševati zakonskim potom. Delovanje tega društva se namreč ne razteza le na to, da pomaga svojim članom s podukom in dejansko podporo, s posredovanjem pri nakupu vinskih potrebščin in orodja i. t. d., ampak tudi na to, da se prizadeva vplivati na zakonodajstvo v vseh tistih zadevah, ki so važne za napredek vinogradništva. Ravno sedaj pripravlja društvo važne zakonske načrte, zaradi katerih prireja po vseh vinskih deželah zborovanja, da zasliši tudi mnenja svojih zaupnikov. Prav zaradi tega se priredi tudi na Kranjskem omenjeno zborovanje zaupnih mož. Z ozirom na predstojajoč ponovitev trgovinskih pogodb se ima pri tem shodu razpravljati pred vsem o vinski carini. Znano je dalje, kako škodo trpi vinogradnik kakor tudi kosument vsled prodaje poluin in sploh ponarejenih

vin; zaradi tega hoče društvo izdelati vinski zakon, s katerim se ima zabraniti taka prodaja. Nadalje se ima rešiti vprašanje tudi o tem, ali naj se prenaredi zakonodajstvo o žganjarini, in sicer z ozirom na visoko obdačeno kuhanje žganja iz vinskih ostankov in sadja. Takisto je treba, da dobimo nov red za vinsko trgatvo, ker je dosednji neizvršljiv. Vsa ta vprašanja se imajo razpravljati pri imenovanem shodu zaupnih mož. Zaradi tega pričakujemo, da se bodo interesi mnogoštevilno udeležili zborovanja in pokazali s tem, da jim je mnogo ležeče na zboljšanju naših vinskih razmer. Dan zborovanja in prostor se bo v kratkem naznanilo.

* * *

Najnovejše od raznih strani Nesreča. V Mürschlagu se je pone srečil zavrač južne železnice Jakob Krumer. — Boj v bolnici. V Avic se je vrغل v bolnici nek umobolni na paznika in ga hotel zadaviti. Pazniku na pomoč je prišel drug umobolni, ki je na napadalec mahal s toliko silo, da je napadalec obležal mrtev na mestu. — Anarhistično zvezo so zasledili v Liberah. Včeraj so zopet aretovali 32 delavcev. — Velikansk požar so imeli v Pattersonu. 16 oddelkov mesta je uničenih, mej njimi elektrarna in plinarna ter mnogo javnih poslopij. V mestu je vladala strašna panika. Na stotine ljudi je brez strehe. Tatovi so med požarom kradli kar se je dalo. Škode je nad 12 milijonov dolarjev. V St. Louisu je ogenj uničil hotel. Pri požaru je zgubilo življenje 10 oseb. — Velikansko ladijo, ki bode veljala 3 milijone kron, izdelujejo v Pulju. — V Sarajevu bode potovalo po veliki nemški pevski slavnosti v Gradcu dunajsko moško nemško pevsko društvo. — Ustrelil se je poveljnik orož. oddelka v Jaroslavu. — Nevarno obolenje je slavni poljski slikar Henrik Siemiradzki. — Milijon kron za umirovljene častnike je zapustila v svrhu ustanovitve ustanove umrla majorjeva udova Ivana Polak pl. Trenmuth. — Molitev za častnikarje je v ameriškem senatu upletena v oficijelno molitev pred sejo. — Bestialitni umor. Lepa hčerka Zorka meščana Škarice v Sibeniku ni marala nekega Pajo Baranoviča, ki se ji je usiljeval za ženina. Vsled tega je Baranovič Zorko zvečer na cesti napadel, ji zvezal roki in jo vlekel v neko klet, kjer jo je umoril, nato se je pa sam javil sodišču. — Orožnik morilec. Iz Budimpešte se poroča, da je policija aretovala bivšega orožnika Grabana, ki je umoril voznika Fricka. — Deficit hrvaškega narodnega gledališča v Zagrebu znaša 177.630 K za preteklo leto.

Zopet eden — ne, dva! Soc.-dem. »Arbeiterzeitung« je imela veliko veselje, da sta bila dva šolska brata na Dunaju obsojena, ker sta kaznovala nekega malopridnega učenca. A veselje ji je upadlo, ker druga instanca je stvar natančneje preiskovala, in ko je prišla na to, da je dobil nadepolni »sodrug« informacije o »krivici«, ki se mu je zgodila, v uredništvu »Arbeiterzeitunge«, je oba šolska brata oprostila.

Ženske in politika. V Parizu se je sestavil ženski odbor, ki pozivlja francoske žene, naj zbirajo denar za agitacjski volivni fond. Vsaka naj nekaj prišteje pri obleki in pri zabavah, pa naj te prihranjene noviče izroči osrednjemu odboru. Ta denar se bo porabil v podporo krščanskih strank.

Samomor v šoli. O poskušanem samomoru dijaka 6 gimnazijskega razreda v Brnu se poroča: V razredu je 8. t. m. od 2. do 3. ure popoldne predaval grščino prof. Anton Drabalik, ki je nagajivega Linharta Bezdieka hotel upisati v razredno knjigo. V tem trenutku je skočil za kazen v zadnjo klop premeščen Bezdiek po konci potegnil revolver iz žepa, ter zaklical: »S Bohem pani!« in streljal proti svoji glavi. Pri prvem strelu je profesor zlezal pod mizo, dijaki pa so bežali iz sobe. Smrtnoranjeni Bezdiek je planil k vratom in ni pustil nikogar iz sobe. Šele ko so ga zapustile moči, je bilo mogoče prepeljati ga v bolnico. Bezdiek ima tri projekte v glavi ter je izjavil, da je dejanje storil radi tega, ker ga je profesor Drabalik 18krat vprašal grščino. Ker mu je profesor svetoval, naj skoči v vodo, se je rajši ustrelil.

Trgovina s kavo. V Trst je prišel iz Brazilije Aleksander Banzatto, jeden izmed glavnih agentov velikih posestev kave v Braziliji. On je izjavil, da radi velike suše letos kava tako slabo obrodi, kakor že zdavnaj ne, tako, da se more izračunati, da iz Brazilije pride komaj dve tretjini kave proizvedla, kakor ga je dala lani. Ako so ti podatki točni in povsem resnični, bi se utegnla kava znatno podražiti.

Kotiček za liberalce. Dragocena pustna zabava je prebiranje »Učiteljskega Tovariša«. V današnji

številki n. pr. se bere članek »Zatiranje klerikalizma — naša dolžnost«. Ker je danes pustni torek, ponatiskujemo iz njega nekaj stavkov. »Jungovec, liberalcec, brezverec i. dr. za nas častni priimki! — tako piše glasilo učiteljsko! Po taki izpovedi se seveda ni čuditi, da pravi ta učiteljski list: »Vesti, kakršno imamo mi pošteni in honestni ljudje, ne opazimo pri klerikalcih.« Torej najprej pravijo, da je »brezverec« zanje časten priimek, potem se pa hvalijo, da so »pošteni in honestni ljudje«. Veseli nas, da po izpovedi »Učit. Tov.« samega take vesti »klerikalci« nimajo. »Učit. Tov.« dalje pravi, da se »klerikalec priliznjenosti bliža«, da »klerikalci secirajo (!) svojo ljubezen do vesoljnega človeštva«, si »znajo ogrniti ovčjo kožo«, »slikajo svojo skromnost in ponižnost«, a gorje: »sebične narave ne morejo izpremeniti nikdar! To pa zna »Učit. Tov.« tudi dokazati. Čujmo! »Klerikalci ne priznavajo nikdar in nikjer enakopravnosti vsem slojem človeške družbe.« »Učit. T.« seveda ne ve, kdo dela pri nas za razširjenje volilne pravice. Klasičen »solmašter« mora biti mož, ki tako le dokazuje aristokratski značaj »klerikalizma«. »Sto gospodo smejo bolj po domače govoriti le plemenitaši (?), vsi težki bogataši, ki radi odpirajo svoj mošnjiček v klerikalne namene in potrebe ali pa podpirajo s svojim imenom klerikalne težnje, in pot m le še oni, ki zamorejo s svojo glavo, s svojo brezobzirnostjo in smelostjo klerikalstvu posebno koristiti, ala Šusteršiči, Vencajzi, Brejci itd. To so nobiles — patres conscripti — klerikalne družbe. Oni natančno poznajo svoj cilj in delujejo vzgledno disciplinirani z železno roko z brezprimerno brezobzirnostjo v njega dos-go.« Klasični solmašter je pa kar naenkrat pozabil, kaksi aristokrati so »klerikalci«, ker dve vrsti spodaj trdi, da je klerikalna tudi »misera plebs«. Šmenta! Če so aristokratje »klerikalni« in če je ljudstvo tudi »klerikalno«, za koga pa vi liberalci še »cajtnete« pišete? Na to zabavlja ta »učitelj« čez »klerikalne« branilnične knjžice in čez konsume. Na nas je naredilo njegovo zabavljanje utis, da se mu skrivaj sline cedé po teh »pozemeljskih nasladah«. Potem pravi, da imajo »klerikalci« »sužnje, in kar je najhuše, še celo med sužnji so naredili šarže, ter so prepovedali ljudem misliti!« Zanimiv je ta stavek: »V klerikalni vojski vztrajajo le oni, ki so prejeli pameti le pol žlice in si še tiste niso imeli kje izbiti.« Torej devet desetih slovenskega naroda ima le pol žlice pameti. Ubogi ljudje, aristokratje in misera plebs, zakaj si niste prilastili cele žlice, kakor Malovrh, da bi vas naši pošteni vzgojitelji častili! Slednjič beremo v tem članku še strašne novice: »Klerikalci ribarijo v temi, strežejo svojim strastem in poželenju, potrebujejo korumpirano ljudstvo, in končno nas podere prorokovanje: Na tleh bo ležalo strohneno drevo klerikalizma.« Vkljub temu, da je »Učit. Tov.« tako izborna pustna berilo, pa beremo v »listnici upravnštva« melanholično zdihovanje. Upravnik Crnagoj jadicuje: »Dragi tovariši! Menda sem se bil o novem letu preveč zadovoljno izrazil o gmotnem stanju »Tovariša«, ker narodčina tako redko kapa! Toda — dragi tovariši! — jaz sem izrazil le upanje, da je bilo preteklo leto zadnje, ki se konča s primanjkljajem, da pa ima tekoče leto pokazati preostanek. Na Vas pa je ležeče, da ne ostane »Tovariš« na cedilu! In ker sem jaz upravnik njegov, zato imam dolžnost, da trkam na Vaše duri s prošnjo: Dajte »Tovarišu«, kar je njegovega! Oh — in koliko je njegovega! To veste samo Vi, ki ste dobili v teh dneh pisan račun, da Vam zbujajo vesti! Oj, koliko Vas je! — Prste me še danes bolé, ko sem pisal ta nebroj pisem! Dobili ste pisma tudi Vi, ki ste že stari dolžniki in ki menite, da je Vaš dolg že pozabljen. Izkažite »Tovarišu« le nekoliko hvaležnosti za vse pridobitve s tem, da poravnate svoj dolg! To je edino pravilno! Mnogo pa je med nami tudi nemarnežev — nezavednežev! Tu ste na eni šoli po trije, štirje učitelji, a nihče nima »Tovariša« in zaman iščem Vaših imen pri »Zvončku«, »Popotniku«, »Slov. Matici« — kaj še celo pri »Hrv. Matici«. Gledal nisem v imenik »Družbe sv. Mohorja« — pa saj najbrže bi bil zaman ita trud. Nekaj več zavesti je treba marsikomu! Malo prej je pa »Učit. Tovariš« očital klerikalcem, da oni ne plačujejo računov! No, gospodje! Vi vedno trdite, da branite proti nam omiko, a verujte nam: Ta omika, ki jo ima »Učit. Tov.«, je dobra samo za pustni torek! — Liberalno omiko je pokazal znani redakter glasila slovenske »intelligence« sinoči, ko je dal dr. Evgeniu Lampetu sledeče priimke: »Žegnani pobalin«, »telesnopohabljeni človek«, »kruljavi žegnanec, ki ga je treba s pasjim bičem poučiti«. Ljubljanskim juristom stavim osledeče vprašanje: Koliko zapora bi zaslužili človek, ki je to pisal.

Društva.

(„Lastni dom“), registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celju. Do konca leta 1901 je pristopilo zadruzi 36 zadrugnikov, kateri imajo vplačanih 75 deležev po 20 kron v skupnem znesku 1500 kron. Izstopil ni nobeden zadrugnik. Gradilo se je v prvem zadrugnem letu petero hiš in sicer štiri na skupnem zadrugnem posestvu v Gamberju, od katerih je bila ena do konca leta popolnoma dogotovljena, tako, da lastnik s svojo družino v istem letom 1902 že prebiva, in ena hiša na Bregu pri Celju, kjer si je dotični zadrugnik stavbišče sam izbral. Štiri od zapričetih in še ne popolnoma dovršenih stavb se bodo v teku drugega leta 1901 tudi dovršile. Vrhutega pa se bodo na novo začelo graditi v bodočem letu kakih pet hiš zadrugnikom, ki so se za to že oglasili. Pri obnem zboru, kateri se je vršil dne 28. januarja 1902, se je vzelo to poročilo na znanje in se je računski zaključek enoglasno odobril. Sklenilo se je pri istem, da se pridene čisti dobiček, ki znaša 51 kron 91 vin., po § 53. zadrug, pravil rezervnemu zakladu. Rezervni sklad znaša za leto 1901 K 80-60 in bode narasel po pristetju čistega dobička K 5191 na skupnih K 132-51. Z ozirom na človekolubni namen naše zadruge in zaradi velikih začetnih izdatkov se deležem za leto 1901 ni določila nobena dividenda.

Jutri

javno predavanje

g. drž. posl. dr. Ig. Žitnik-a

v „Katoliškem Domu“

Začetek ob 1/8. uri zvečer. — Vstop prost.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ptuj, 11. febr. Po hudi dvanajsturni volitveni borbi za ptujsko-gorski občinski zastop je zmaga la katoliško narodna stranka. Prištaši „Štajerca“ popolnoma pogoreli.

Dunaj, 11. febr. Laški državni poslanci silijo na to, da bi zadeva o pazinski hrvaški gimnaziji v plenumu državnega zbora prišla v razpravo pred celjskim vprašanjem. Tako bi pred celjskim vprašanjem Lahji spoznali stališče nemških poslancev glede pazinske hrvaške gimnazije in bi z ozirom na to uredili svoje glasovanje glede celjskih slovenskih vspretnic.

Dunaj, 11. febr. Tudi zaupniki vsenemške stranke na Dunaju so izjavili, da je „Ostdeutsche Rundschau“ nehala biti njihovo glasilo. Vsenemški delavci pošiljajo izraze zaupanja Wolfu in ni izključeno, da vsled množičnih se takih izjav vsi vsenemški drž. poslanci odlože mandate in dajo volivcem priliko z glasovanjem izraziti jim zaupanje ali nezaupanje.

Dunaj, 11. febr. Vojna uprava je dovolila poskušnjo novih puškinih modelov s 5 do 6 milimetrovskim kalibrom in avtomatičnim basanjem.

Dunaj, 11. febr. „Wien. Zeitung“ objavlja imena 40 članov in 40 namestnikov sveta za vodne ceste. Polovico članov so imenovali deželni odbori, polovico pa vlada. Načelnik je trgovinski minister baron Call, namestnik sekc. načelnik Stibral.

Dunaj, 11. febr. Židovsko časopisje besni radi Luegerjeve interpelacije, v kateri je razkrinkal, da so izdali najbogatejši židovski tovarnarji in podjetniki oklice za nabiranje v volivni sklad za bodoče obč. volitve. Dr. Lueger jim je očital razne sleparije.

Trst, 11. febr. Tu je umrl 15letni realce Marijan Katalan iz Škorklje, ki se je predvčeranjim ustretil, ker ga je oče oštel radi zanemarjanja šole.

Plzen, 11. febr. „Plzensky Obzor“ prinaša izjavo dr. Tavčarja, s katero se je izrazil principijelno proti vsaki obstrukciji in da je v zadevi celjske gimnazije za kompromis.

Budimpešta, 11. febr. Sekcijski svetnik v honvedskem ministerstvu Losoney se je v svojem stanovanju obesil.

Budimpešta, 11. febr. Ogerska vlada je za eno leto provizorično podaljšala trg. pogodbo z Nemčijo in Srbijo.

Budimpešta, 11. febr. Körber je bil eno uro v privatni avdijenci pri cesarju. Dejal je cesarju, da je parlamentarni položaj sedaj ugodnejši in da je upati na redno delovanje državnega zbora.

Budimpešta, 11. febr. Neodvisna stranka naznanja, da bode v četrtek pričela v parlamentu akcijo z ozirom na potovanje nadvojvode Frana Ferdinanda v Petrograd. Nadvojvoda je nameraval namreč vzeti seboj grofa Zichija, a Szell je to preprečil.

Petrograd, 11. febr. Nadvojvoda Fran Ferdinand je sprejel mej drugimi tudi deputacijo petrograjskega mesta z mest. glavarjem na čelu, ki mu je izročila sol in kruh. Pozneje je sprejel nadvojvoda zunanega ministra grofa Lambsdorffa.

London, 11. febr. V dvornih krogih se priznava možnost, da se kronanje preloži. To se opravičuje s tem, da se širijo nalezljive bolezni (koze) in da se do določenega termina vojna v Južni Afriki še ne bo končala.

Hongkong, 11. febr. Poslopje berlinske misijonske družbe je množica Kitajcev sežgala.

Haag, 11. febr. Vest o zahtevi burskih odposlancev, naj se jim dovoli prosta pot v Južno Afriko, je neresnična; ravno tako ni res, da bi se bile ohladile razmere mej Krügerjem in burskimi delegati.

Umrli so:

9. februarja. Ana Ule, kurjača hči, 1/2 ure, Radeckeg. cesta 1, življenjska slabost. — Fuchs Alojzij, mestni delavec, 44 let, Poljaška cesta 52. Otrpnenje srca (alcohol. chron.). — Vera Tavses, finančnega oficijala hči, 5 let, Resljeva cesta 12. bronchitis capillaris. — Jera Čebavs, gostija, 71 let, Pokopališka cesta 29, ostarelost.

V bolnišnici:

7. februarja. Gregor Kočar, 73 let, pljučnica. Konrad Stupica, natakar, 23 let, jetika. — Anton Steblaj, mizar, 31 let, jetika. — Matija Tegelj, dninar, 33 let, jetika. — Terezija Kopač, šivilja, 70 let, degeneratio cordis. — Jera Bratkovič, kuharica, 82 let, ostarelost.

8. februarja. Lucija Petrič, gostija, 83 let, ostarelost.

9. februarja. Julija Hanaman, trgovca vdova, 64 let, jetika.

Zitne cene

dne 10. februarja 1902

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-61 do 9-62
„ maj	9-60 „ 9-61
Rž za pomlad	8-0 „ 8-10
Koruza za maj-junij	5-72 „ 5-73
Oves za pomlad	8-03 „ 8-04
„ oktober	8-18 „ 8-09

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-46 do 9-48
„ oktober	8-43 „ 8-44
Rž za april	7-94 „ 7-95
„ oktober	7-00 „ 7-03
Oves za april	7-73 „ 7-74
„ oktober	6-35 „ 6-40
Koruza za maj	5-40 „ 5-41
„ julij	5-55 „ 5-56

(Rektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-50 do 10-25
Rž južno žel.	9-70 „ 10-15
Ječmen	8-05 „ 8-20
„ ob Tisi	7-20 „ 8-60
Koruza ogerska, stara	6-85 „ 7-75
„ nova	5-60 „ 5-70
Cinkvant	5-59 „ 5-60
„ stara	6-50 „ 7-00
„ nova	6-20 „ 6-60
Oves srednji	8-00 „ 8-20
Fizol	7-75 „ 10-75

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm.
10. 9. zveč.	727.4	4.6	sl. zah.	megla	
11. 7. zjutr.	730.2	1.7	sl. zah.	dež	25.1
12. 2. popol.	731.1	5.0	sr. jug	sk. oblač.	

Srednja večerajšnja temperatura 4.7 normale: -0.7°

Dunajska borza

dne 11. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101-40
Skupni državni dolg v srebru	101-20
Avstrijska zlata renta 4%	121-40
Avstrijska krona renta 4%	98-80
Ogerska zlata renta 4%	120-10
Ogerska krona renta 4%	97-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1642-—
Kreditne delnice, 100 gld.	695-—
London vista	239-52 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-22 1/2
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonador)	19-04
Italijanski bankovci	93-40
C. kr. cekini	11-31

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dne 2. februarja do dne 8. februarja.

	K h		K h
Goveje meso I. v. kg	130	Pšeničnamoka 100 kg	30-80
„ II. „	110	Koruza	17-—
„ III. „	1-—	Ajdova	27-80
Telečje meso	140	Fizol, liter	0-—
Prasičje „ sveže	150	Grah	50-—
„ prek.	180	Leča	20-—
Kostrunovo meso	1-—	Kaša	20-—
Maslo	240	Ričet	—
Surovo maslo	20	Pšenica	100 kg 21-—
Mast prasičja	150	Rž	15-50
Slanina sveža	130	Ječmen	16-—
„ prekajena	160	Oves	17-20
Salo	130	Ajda	14-40
Jajce, jedno	8-—	Proso, belo	15-60
Mleko, liter	18-—	„ navadno	13-—
Smetana, sladka liter	80	Koruza	12-40
„ kisl	80	Krompir	4-60
Med	—	Drva, trda, m ³	8-80
Piškanec	140	„ mehka, „	5-50
Golob	40	Seno, 100 kg	7-50
Raca	—	Slama	7-20
Zajec	—	Stelja	—

Lak, kovinasti, mrzel uporabljen, v poljubni Lak, boji, za pozlatanje, optike, kleparje itd., je v zalogi pri tvrdki **ERATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 23 11-6

VABILO

na

redni občni zbor

„Posojilnice v Radovljici,

registrovane zadruge z omejenim jamstvom“,

kateri se bode vršil

v četrtek, dne 20. svečana 1902

ob 1/4. uri popoldne

v zadrugi pisarni.

~~~~~

Dnevni red:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Potrjenje letnega računa in razdelitev čistega dobička.
3. Volitev ravnateljstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Razni nasveti.

V Radovljici, 10. svečana 1902.

183 1-1

Ravnateljstvo.

Hotel južni kolodvor.

V sredo, 12. febr. 1902,

kakor vsako leto,

velika

slanikova pojedina

z vojaško godbo pešpolka št. 27.

K številnemu obisku vljudo vabi

180 1-1

Josip Lorber.

Dražba

za zgradbo dvorazredne ljudske šole v Stopičah

vršila se bode

dne 13. februarja 1902 ob 10. uri dopoldne

na lici mesta. — Vsa stavba z notranjo opravo vred je proračunjena na 16.845 K 66 h. Ponudniki imajo položiti 10% kavcije.

Krajni šolski svet v Stopičah,

dne 4. februarja 1902.

Jakob Porenta, župnik,

prvosodnik.

166 3-3

Stara, renomirana

gostilna

z gospodarskim poslopjem in zelenjadnim vrtom umrlega Franca Praschnikerja v Kamniku št. 19. se daje v najem solidnemu, kavcije zmožnemu gostilničarju. Več s. izve pri Ferd. Tomazin-u, oskrbniku v Kamniku. 178 2-1

Služba organista in cerkvenika

se odda s. Jurju v Blagovici.

Župni urad Blagovica (p. Lukovica), dne 5. februarja 1902. 149 4-4

Dobro urejen paromlin v Slavoniji išče za mesto Ljubljano in Kranjsko

agenta,

kateri bi proti proviziji sprejel razprodavanje njegovih pridelkov. 179 3-1

Interesentje, koji so zmožni dati dovoljno garancijo, naj svoje ponudbe in reference odpošljejo na: Slavonija paromlin dion društva v Vinkovcih.

Vsako število

desk in tramov

kupuje po ugodni ceni in proti takojšnjemu plačilu. 124 20-9

Anton Deghenghi

lesni trgovec na Knezovem posestvu zraven „Figovca“

Dunajska cesta, Ljubljana.

Spretni zastopniki se sprejmo!

Najboljša uporaba mleka!

Kar največ in najfinejšega surovega masla! Le mogoče, če se mleku odvzame smetana po

Alfa-Separator-ju.

500 prvih priznanj; 1.5 52-3

v Parizu 1900 „Grand Prix“.

1/4 milijona tacihi strojev v rabi!

Se lahko prenaša na planino.

Vsi drugi stroji za mlekarstvo

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in parno moč.

Načrti, proračuni.

Akcijska družba Alfa-Separator,

Dunaj, XVI., Ganglbauergasse 29.

Ceniki, podučne brožure brezplačno.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstr. 26.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.

Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelsasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 10

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Iven Rakovec.

Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.